

TLAČOVÁ SPRÁVA č. 11 (75. sezóna 2019/2020)

O strachoch a udalostiach minulosti v kontexte súčasnosti

Havlov List Gustávovi Husákovi je jedinečný aj v rámci bývalého Československa

Tri dni pred 30. výročím udalostí Novembra 1989, vo štvrtok 14. novembra o 19:00, uvedie Štátne divadlo Košice v premiére netradičnú inscenáciu Václav Havel: List Gustávovi Husákovi. Jeden z najzásadnejších dokumentov československého disidentského hnutia je podľa režiséra Martina Čičváka strhujúcim čítaním a spolu s hercami si jeho pretavenie do divadelnej podoby veľmi užívajú. Jedinečnosť predstavenia v československom priestore podľa dramaturga Petra Himiča podčiarkuje aj jeho druhá časť „Hovory s...“, ktorá predstavenie posunie nielen do roviny umeleckej, ale aj mimoumeleckej diskusie. O strachoch komunistickej normalizácie a totality, udalostiach, ktoré priniesli jej pád, ale aj ich reálnom dopade na našu súčasnosť.

Podľa dramaturga Petra Himiča s nápadom nesiahnuť tak ako mnohé divadlá v čase výročia po dramatickej istote v podobe Havlových hier, ale po jeho Liste Gustávovi Husákovi, prišiel režisér Martin Čičvák. „Je to jedinečné aj v československom kontexte. Musím povedať, že vzhľadom na svoju dĺžku, je tento osobný list nesmierne konzistentným textom, čo ma šokovalo. Ja si dokonca myslím, že Havel obsah listu diskutoval s budúcimi chartistami a s filozofmi, v ktorých prostredí sa vtedy pohyboval. Je v ňom nesmierna energia, ktorá sa môže preniesť na javisko. Určite je cítiť, že herci tomu uverili a chcú vedieť, ako to bolo, chcú poznať, čo je za tým, prečo Havel použil to konkrétne slovo a prečo ho nemožno zameniť. Zároveň treba povedať, že tento list je výzvou intelektuála ďalšiemu intelektuálovi: na súboj a diskusiu,“ naznačuje Himič zaujímavý kontext vzniku Havlovho listu. Bol napísaný len poldruha mesiaca predtým ako sa Gustáv Husák stal prezidentom Československa. A ako prezident šiel v auguste 1975 podpisovať do Helsínk záverečný akt Konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe.

„Práve preto si myslím, že sa táto inscenácia s následnými „Hovormi s...“ stane jedinečnou v československom priestore a bude akýmsi diškurzom, nielen umeleckým, ale aj mimoumeleckým. Bude to aj o vzťahu Slovákov k Havlovi. Ja sa na to teším – Ján Budaj a Dagmar Füle a ich vzťah smerom k Havlovi. Rovnako aj Milan Kňažko,“ naznačuje Himič, ktorý bude moderátorom druhej časti predstavenia. V tej by mal byť pri každej repríze iný hosť a tvorcovia chcú pozývať aktérov revolučných dní 1989 nielen zo Slovenska, ale aj zo susedných Čiech. P. Himič je presvedčený, že rozhovory prinesú mnoho zaujímavého.

„Každé divadlo pri Havlovi trochu zápasí s diváckosťou a s jeho dramatikou. List Gustávovi Husákovi som prvýkrát čítal až teraz, v tomto roku. A musím povedať, že v tomto liste, napísanom 8. apríla 1975, cítiť, že ho bude čítať aj komisia Nobelovej ceny. V tom liste je taká kultúra, taká obrovská znalosť a schopnosť pomenovať všetky strachy, všetky neuralgické body normalizovanej spoločnosti, že je jedným strhujúcim čítaním,“ hovorí režisér Martin Čičvák. Havlov list síce nie je divadelnou hrou, ale svojim obsahom dáva príležitosť pretaviť ho do postdramatického divadla – dramatizácie textu bez konkrétnych postáv a prísne určených dialógov. „Dá sa z neho s obrovskou slobodou vyčarovať nesmierne oponentné divadlo. A musím povedať, že si to veľmi užívame. Aj hercov, ktorí si deň čo deň viac a viac osvojujú komplikované Havlove súvetia, to nesmierne kultivuje a je vzrušujúce k jeho textu hľadať jednotlivé obrazy. Ja sám som prekvapený, koľko sa v nás vďaka Havlovmu listu narodilo divadelníctva. Ani u seba som to ešte nevidel,“ dodáva Čičvák. Na scéne a v kostýmoch Jaroslava Daubravu vás o tom presvedčia domáci aj hosťujúci herci Jakub Kuka, Simona Fedorková, Peter Cibula, Katarína Horňáková, Alena Ďuránová, Andrej Palko, Martin Stolár, František Balog a Tomáš Diro. O pohybovú spoluprácu sa postarala Ivana Kučerová, hudba je dielom Platformy AT.

11. 11. 2019

Svjatoslav Dohovič, web editor a PR